

POSTANOWIENIE

Dnia 16 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Beata Gudowska

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku K.S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

składki na ubezpieczenie społeczne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 16 października 2019 r.,

wniosku K.S. o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 23 sierpnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

1. wyłączyć od rozpoznania sprawy o sygn. akt III AUa (...) sędziów Sądu Apelacyjnego w (...): I.K.L., B.G., G.C., A.P., L.R., M.P., D.S., M.B., J.A., M.G., M.W., K.P., A.L., B.R.S., H.R., R.K., A.D., T.K.S., A.S., M.M., D.G., Z.M., M.I.G., M.R.P., J.R., M.Z., P.B., E.T., D.J., E.J., A.L., W.A., W.B., K.C., A.C., W.G., D.M., A.M.K., K.N., D.R., A.R., J.S., S.S., D.W. oraz delegowanych do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w (...) sędziów sądu okręgowego: M.P., B.G.K., R.R., M.U. od rozpoznania sprawy III AUa (...) z wniosku K.S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

2. wyznaczyć Sąd Apelacyjny w (...) do rozpoznania sprawy wymienionej w punkcie 1.

UZASADNIENIE

W sprawie III AUa (...), zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w (...), ubezpieczona K.S., wniosła o wyłączenie wszystkich sędziów tego Sądu Apelacyjnego od rozpoznawania wymienionej sprawy. Powołując się na wcześniejsze wnioski wskazywała, że przed Sądem Okręgowym w G. toczy się postępowanie z jej powództwa przeciwko Sądowi Apelacyjnemu w (...) o ochronę dóbr osobistych. Ponadto, Sąd Apelacyjny w (...) skierował przeciwko niej skargę do Okręgowej Izby Radców Prawnych w K.. W ocenie ubezpieczonej, orzekanie przez sędziów Sądu Apelacyjnego w (...) narusza zatem jej konstytucyjne prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny, bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 49 k.p.c., niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano, że orzeczenie o wyłączeniu sędziego staje się niezbędne, gdy strona ma chociażby subiektywną, ale uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1993 r., I CO 37/93, LEX nr 78451; z dnia 19 listopada 1981 r., IV PZ 63/81, LEX nr 8371 i z dnia 15 stycznia 2008 r., III SO 8/07). Również w doktrynie uznaje się, że „przyczyną wyłączenia jest sama możliwość powstania wątpliwości, i to zarówno u podmiotów zgłaszających wnioski o wyłączenie oraz innych osób występujących w procesie, jak również u osób spoza procesu. Sąd postanowi zaś o wyłączeniu sędziego, jeżeli stwierdzi możliwość istnienia tych wątpliwości, niezależnie od własnego przekonania o ich zasadności” (por. M. Jędrzejewska [w:] T. Ereciński, J. Gudowski, M. Jędrzejewska, Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, cz. 1, t. I, Warszawa 2004, s. 159).

Odnosząc te ogólne uwagi do niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy zauważa, że sygnalizowany przez ubezpieczoną jej wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w (...) został dwukrotnie uwzględniony przez Sąd Najwyższy we wcześniejszych judykatach. Zdaniem Sądu Najwyższego, argumentacja zawarta w uzasadnieniach tych postanowień zachowuje aktualność również w niniejszej sprawie. Przytoczone tam okoliczności nadal mogą bowiem wywoływać subiektywne wątpliwości uczestników procesu, a w szczególności ubezpieczonej, co do bezstronności sędziów Sądu Apelacyjnego w (...), także przy rozpoznawaniu sprawy III AUa (...).

Nie ulega natomiast wątpliwości, że celem instytucji wyłączenia sędziego jest zapewnienie sprawowania wymiaru sprawiedliwości w warunkach optymalnych, wyłączających jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego. Chodzi przy tym o wyeliminowanie nie tylko wątpliwości stron, ale także wątpliwości samego sędziego co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 1973 r., II CZ 135/73, LEX nr 1673137). Znaczącą rolę przy wyłączeniu sędziego odgrywa także aspekt społecznego odbioru. Chodzi w tym przypadku o wyeliminowanie sytuacji, która w społecznym odbiorze mogłaby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r., III PZ 11/10, LEX nr 1391280).

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Najwyższy uznaje, że uwzględnienie wniosku pozwoli na uniknięcie sytuacji, w której z przyczyn nawet niezależnych od sędziów, których wniosek dotyczy, mogliby oni zostać narażeni na zarzuty braku bezstronności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., II PO 6/09, LEX nr 577831).

Z tych względów Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku złożonego przez ubezpieczoną w całości (to jest w stosunku do wszystkich sędziów wymienionych z imienia i nazwiska w sentencji postanowienia, którzy wcześniej złożyli adekwatne oświadczenia), zgodnie z art. 49 k.p.c. w związku z art. 52 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy stwierdza w związku z tym, że wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w (...) od rozpoznawania sprawy stanowi w świetle art.

44 k.p.c. przesłankę wydania aktu o charakterze organizacyjno-administracyjnym, jakim jest postanowienie o wyznaczeniu innego sądu.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł również o wyznaczeniu do rozpoznania sprawy Sądu Apelacyjnego w (...) jako położonego najbliżej.

as